

Rapportage
Energie- en warmtetransitie

Gemeente Kaag en
Braassem

Concept 1

30-11-2020

Projectnummer: 19077

Auteurs:

Hannemarie Hardeman, Senior onderzoeker

Danique Rietman, Onderzoeker

Movementem BV

T 0575 84 3738

E info@movementem.nl

W www.movementem.nl

Movementem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van de Nederlandse Marktonderzoek Associatie (MOA) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Movementem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Movementem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

Rapportage *Energie- en warmtetransitie*

Gemeente Kaag en Braassem

Management Samenvatting	Pagina 4
1 Inleiding	Pagina 8
1.1 Onderzoeksopzet	Pagina 9
2 Resultaten	Pagina 10
2.1 Overgang naar duurzame energie	Pagina 11
2.2 Behalen energie- en klimaatafspraken	Pagina 17
2.3 Energie opwekken	Pagina 21
2.4 Belang in overgang naar duurzame energie	Pagina 32
2.5 Warmtetransitie (aardgasvrij)	Pagina 33
2.6 Energiebesparende maatregelen in de woning	Pagina 38
2.7 Betrokkenheid bij warmte- en energietransitie	Pagina 44
3 Bijlagen	Pagina 48
Bijlage I Achtergrondvariabelen	Pagina 49
Bijlage II Onderzoeksverantwoording	Pagina 50

Management Samenvatting

Overgang naar duurzame energie

- Driekwart van de respondenten (75%) vindt de overgang van energie uit o.a. gas, olie en steenkool naar duurzame energie uit o.a. zon en wind (zeer) belangrijk.
- Nagenoeg driekwart van de respondenten (72%) vindt het (heel) belangrijk dat de gemeente zich actief inzet om in de gemeente meer duurzame energie op te wekken. 58% vindt het ook (zeer) belangrijk dat de gemeente Kaag en Braassem energieneutraal wordt. 18% vindt dit (zeer) onbelangrijk.

Behalen energie- en klimaatafspraken

- Wie volgens respondenten binnen Kaag en Braassem met name aan zet zijn voor het behalen van de energie- en klimaatafspraken, zijn de landelijke overheid (71%), gemeenten (61%) en inwoners (52%). 3% vindt niemand, omdat ze geen waarde hechten aan de energie- en klimaatafspraken.
- Respondenten hebben op basis van wie volgens hen aan zet is binnen de gemeente voor het behalen van de energie- en klimaatafspraken een ranking gemaakt van meest aan zet naar minst aan zet. Hieruit kwam de volgende top 5: 1. landelijke overheid, 2. gemeenten, 3. provincie, 4. ondernemers en 5. inwoners.
- De rol die volgens respondenten het beste bij de gemeente pas om de afspraken over energie en klimaat te behalen is als verbinder en samenwerker (33%), gevolgd door dienstverlener en facilitator (27%) en opdrachtgever en uitvoerder (16%).

Energie opwekken

- Respondenten hebben op basis van maatregelen die bijdragen aan een energieneutrale toekomst een ranking gemaakt van de maatregel die ze als eerst zouden nemen naar de maatregel die ze als laatste zouden nemen. Hieruit kwam de volgende top 5: 1. energie opwekken op daken en parkeerterreinen, 2. kleine energiebesparende maatregelen toepassen, 3. grote energiebesparende maatregelen toepassen, 4. energie opwekken langs infrastructuur en 5. energie opwekken in het buitengebied van Kaag en Braassem.
- 42% van de respondenten heeft het liefst energieopwekking door een combinatie van windturbines en zonnevelden. 22% wil niet dat er duurzame energie wordt opgewekt met windturbines of met zonnevelden, 17% alleen met zonnevelden en 7% alleen windturbines.
- Respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit zon en wind hebben op basis van manieren om energie hieruit op te wekken een ranking gemaakt van meeste voorkeur naar minste voorkeur. Hieruit kwam de volgende top 5: 1. zonnepanelen op grote bedrijfsdaken, 2. zonnepanelen op daken van woningen, 3. veel kleine zonnevelden verspreid over Kaag en Braassem, 4. windturbines in lijnopstelling en 5. windturbines in clusteropstelling. Uit deze top 5 blijkt dat er meer voorkeur is voor het opwekken van energie uit zon dan wind.

- Respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit zon hebben op basis van manieren om energie hieruit op te wekken een ranking gemaakt van meeste voorkeur naar minste voorkeur. Hieruit kwam de volgende top 4: 1. zonnepanelen op grote bedrijfsdaken, 2. zonnepanelen op daken van woningen, 3. veel kleine zonnevelden verspreid over Kaag en Braassem, 4. aantal grote zonnevelden in het buitengebied.
- Respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit wind hebben op basis van manieren om energie hieruit op te wekken een ranking gemaakt van meeste voorkeur naar minste voorkeur. Hieruit kwam de volgende top 3: 1. windturbines in lijnopstelling, 2. windturbines in clusteropstelling, 3. losse windturbines verspreid over meerdere plekken.
- Respondenten die voor het opwekken van duurzame energie uit windturbines zijn, zouden deze het liefst langs bestaande A-/N- wegen, spoor- en vaarwegen plaatsen (89%). Ook op of nabij bedrijven- of industrieterreinen wordt door de meerderheid genoemd (80%). Een derde van de respondenten (33%) ziet ze het liefst op akker- en/of landbouwgronden.
- Respondenten die voor het opwekken van duurzame energie uit zonnevelden zijn, zouden deze het liefst op of nabij bedrijven/industrieterreinen plaatsen (80%). Ook langs bestaande A-/N- wegen, spoor- en vaarwegen (69%) en op plekken waar andere problemen spelen die tegelijk worden opgelost/verbeterd (53%) wordt door de meerderheid genoemd.

Belang in overgang naar duurzame energie

- 97% van de respondenten vindt het (een beetje) belangrijk om goed geïnformeerd te worden in de overgang naar duurzame energie. 87% vindt het (een beetje) belangrijk om betrokken te worden bij de besluitvorming en 81% dat ze schone energie direct kunnen gebruiken.

Warmtetransitie (aardgasvrij)

- 87% is bekend met de warmtetransitie en 48% vindt het (zeer) belangrijk. 22% vindt de overstap naar aardgasvrij (zeer) onbelangrijk.
- 64% van de respondenten vindt de uitvoerbaarheid van de overstap naar aardgasvrij belangrijk. 63% vindt de betaalbaarheid belangrijk en 60% de stabiliteit en betrouwbaarheid.

Energiebesparende maatregelen in de woning

- De meeste respondenten wonen in een koopwoning (88%).
- Respondenten met een koopwoning dragen met name bij om in hun woning warmte te besparen door isolatieglas (85%), dakisolatie (69%) en spouwmuurisolatie (63%).
- Respondenten met een huurwoning geven met name aan dat er in hun woning al isolatieglas (51%), dakisolatie (47%) en spouwmuurisolatie (41%) is.
- 44% van de respondenten heeft op dit moment zonnepanelen op het dak en 54% verwacht dit binnen nu en vijf jaar te hebben. 6% heeft een duurzaam verwarmingssysteem en 12% verwacht dit binnen nu en vijf jaar te hebben. Een zonneboiler die voor een deel voorziet in de warmtevoorziening heeft 4% op dit moment en verwacht 12% binnen nu en vijf jaar te hebben.
- Nagenoeg de helft van de respondenten (48%) zou energiebesparende maatregelen in de woning nemen als ze hun geld binnen redelijke termijn terug kunnen verdienen. 43% zou dit doen als het betekent dat de energierekening omlaag gaat en 37% als dat helpt om klimaatverandering tegen te gaan. 10% geeft aan al energiebesparende maatregelen te hebben genomen en 2% zou het onder geen enkele voorwaarde doen.
- 37% van de respondenten zou geld uitgegeven aan het aardgasvrij maken van de woning als ze hun geld binnen redelijke termijn terug kunnen verdienen. 33% zou dit doen als het betekent dat de energierekening omlaag gaat en 29% als dat helpt om klimaatverandering tegen te gaan. 3% geeft aan dat de woning al aardgasvrij is en 10% zou het onder geen enkele voorwaarde doen.

Betrokkenheid bij warmte- en energietransitie

- De drie manieren waarop respondenten het liefst informatie krijgen over de ontwikkelingen in de warmte- en energietransitie zijn: via een brief van de gemeente (56%), via de website van de gemeente (36%) en via de lokale (digitale) krant (29%).
- 34% van de respondenten voelt zich als inwoner door de gemeente betrokken bij de overgang naar schone energie. 42% voelt zich niet betrokken en 24% weet het niet of heeft geen mening.
- Nagenoeg de helft van de respondenten (49%) wil zelf actief bijdragen aan de overgang naar schone energie en dan met name dat de gemeente hen later weer vraagt om hun mening met een vragenlijst (37%). 44% wil niet actief bijdragen, waarvan 28% wel wil dat de gemeente hen persoonlijk informeert over het vervolg.

Inleiding

In opdracht van gemeente Kaag en Braassem heeft Movementem een onderzoek over de energie- en warmtetransitie van de gemeente uitgevoerd onder de 842 leden van Kaag en Braassem Spreekt.

De panelleden hebben de mogelijkheid gehad om de vragenlijst in te vullen in tussen 17 september en 6 oktober 2020. Er is 1 keer een reminder verstuurd, aan iedereen waarvan nog geen ingevulde vragenlijst was ontvangen.

In totaal hebben 362 panelleden de vragenlijst volledig ingevuld. Een respons-rate van 43%.

Met het aantal respondenten (362) kunnen met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 5,11% uitspraken worden gedaan over de populatie.

De resultaten van dit onderzoek worden in het voorliggende document beschreven middels diagrammen en tabellen.

Door routes in de vragenlijst en vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, kan het voorkomen dat het aantal respondenten en/of het aantal antwoorden niet overal gelijk is in deze rapportage. Om deze redenen wordt ter volledigheid bij de resultaten aangegeven hoeveel respondenten ('n') de betreffende vraag hebben beantwoord. Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%. Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden geven. Het totale percentage komt dan hoger dan 100% te liggen.

In bijlage 1 van deze rapportage staan de achtergrondgegevens van de respondenten weergegeven. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

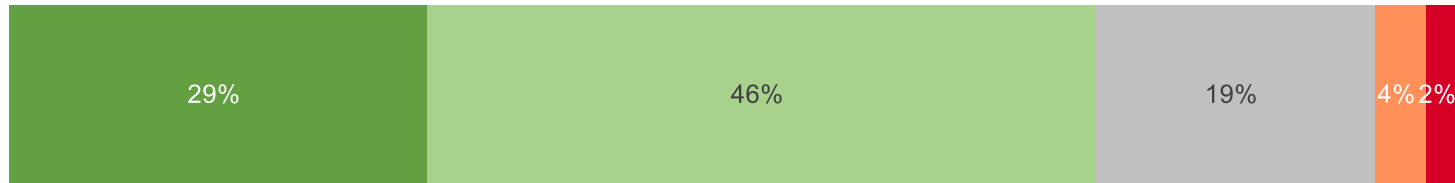
In bijlage 2 van deze rapportage wordt nader ingegaan op de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

Er is een aantal open vragen gesteld aan de respondenten. Alle open antwoorden worden getoond in 'Bijlagenboek bij Rapportage energie-en warmtetransitie'.

Resultaten

Hoe belangrijk vindt u de overgang van energie uit o.a. gas, olie en steenkool naar duurzame energie uit o.a. zon en wind? (n=361)

■ Zeer belangrijk ■ Belangrijk ■ Neutraal ■ Onbelangrijk ■ Zeer onbelangrijk ■ Weet ik niet / geen mening

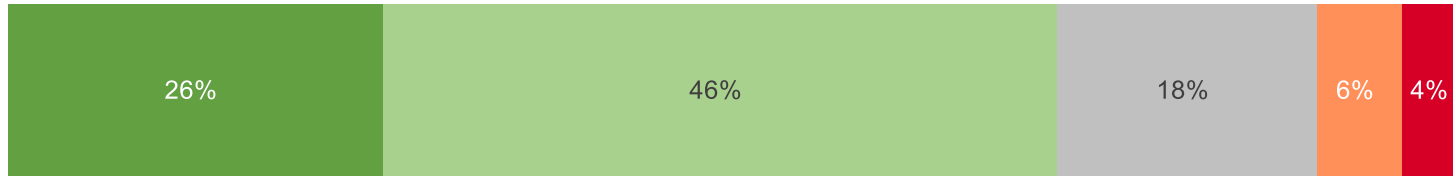
Driekwart van de respondenten (75%) vindt de overgang van energie uit o.a. gas, olie en steenkool naar duurzame energie uit o.a. zon en wind (zeer) belangrijk.

Hoe belangrijk vindt u de overgang van energie uit o.a. gas, olie en steenkool naar duurzame energie uit o.a. zon en wind?

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Onbelangrijk	Zeer onbelangrijk	Weet ik niet / geen mening
Roelofarendsveen (n=124)	30%	51%	16%	2%	1%	0%
Leimuiden (n=70)	24%	37%	30%	4%	4%	0%
Oude Wetering (n=43)	26%	45%	22%	5%	3%	0%
Woubrugge (n=40)	32%	53%	11%	3%	1%	0%
Hoogmade (n=24)	17%	51%	25%	2%	0%	4%
Rijnsaterwoude (n=23)	34%	35%	21%	3%	5%	3%
Rijpwetering (n=17)	30%	44%	13%	9%	0%	5%
Nieuwe Wetering (n=8)	27%	63%	11%	0%	0%	0%
Kaag (n=7)	67%	21%	0%	0%	12%	0%
Oud Ade (n=4)	68%	11%	22%	0%	0%	0%

De resultaten van Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn vanwege het lage aantal respondenten indicatief.

Vindt u het belangrijk dat de gemeente Kaag en Braassem zich actief inzet om in de gemeente meer duurzame energie op te wekken? (n=361)

■ Heel belangrijk ■ Belangrijk ■ Neutraal ■ Onbelangrijk ■ Heel onbelangrijk ■ Weet ik niet / geen mening

Hoe belangrijk vindt u het dat wij in Kaag en Braassem energieneutraal worden? (n=361)

■ Zeer belangrijk ■ Belangrijk ■ Neutraal ■ Onbelangrijk ■ Zeer onbelangrijk ■ Weet ik niet / geen mening

Nagenoeg driekwart van de respondenten (72%) vindt het (heel) belangrijk dat de gemeente zich actief inzet om in de gemeente meer duurzame energie op te wekken. 58% vindt het ook (zeer) belangrijk dat de gemeente Kaag en Braassem energieneutraal wordt. 18% vindt dit (zeer) onbelangrijk.

Vindt u het belangrijk dat de gemeente Kaag en Braassem zich actief inzet om in de gemeente meer duurzame energie op te wekken?

	Heel belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Onbelangrijk	Heel onbelangrijk	Weet ik niet / geen mening
Roelofarendsveen (n=124)	28%	51%	16%	3%	3%	0%
Leimuiden (n=70)	21%	36%	20%	14%	9%	0%
Oude Wetering (n=43)	27%	40%	22%	8%	3%	0%
Woubrugge (n=40)	25%	49%	21%	4%	1%	0%
Hoogmade (n=24)	17%	51%	24%	5%	2%	0%
Rijnsaterwoude (n=23)	21%	51%	8%	9%	8%	3%
Rijpwetering (n=17)	30%	45%	17%	0%	9%	0%
Nieuwe Wetering (n=8)	27%	73%	0%	0%	0%	0%
Kaag (n=7)	61%	12%	26%	0%	0%	0%
Oud Ade (n=4)	46%	32%	22%	0%	0%	0%

De resultaten van Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn vanwege het lage aantal respondenten indicatief.

Hoe belangrijk vindt u het dat wij in Kaag en Braassem energieneutraal worden?

	(Zeer) belangrijk	Neutraal	(Zeer) onbelangrijk	Weet ik niet / geen mening
Roelofarendsveen (n=124)	60%	27%	13%	0%
Leimuiden (n=70)	50%	23%	26%	1%
Oude Wetering (n=43)	46%	32%	22%	0%
Woubrugge (n=40)	60%	23%	17%	0%

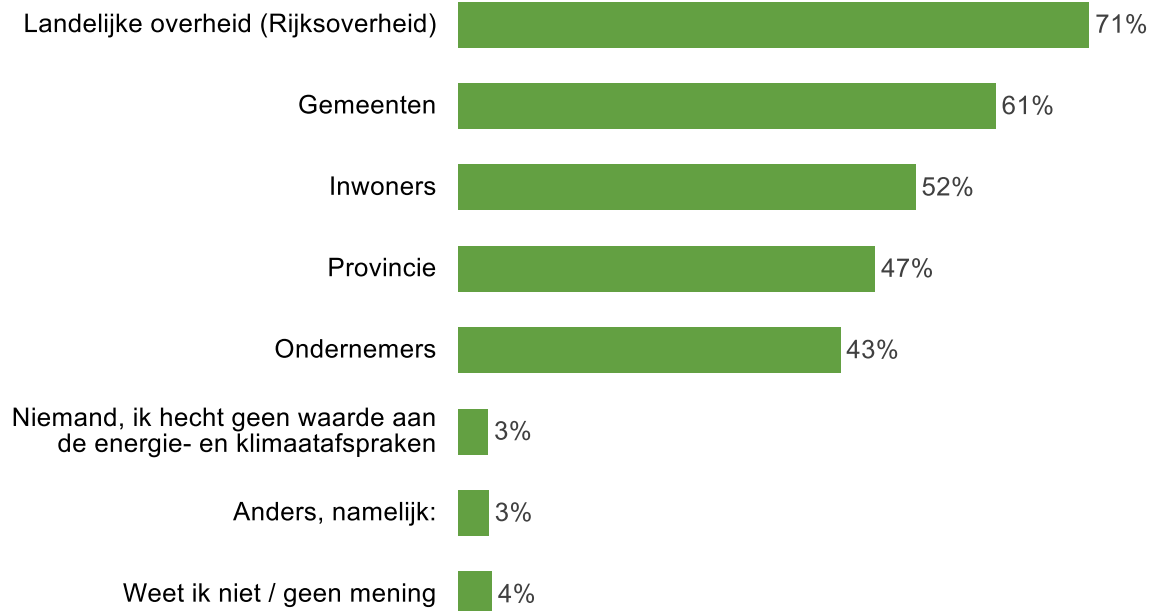
	(Zeer) belangrijk	Neutraal	(Zeer) onbelangrijk	Weet ik niet / geen mening
< 40 jaar (n=56)	61%	20%	19%	0%
40 - 49 jaar (n=57)	54%	24%	20%	2%
50 - 59 jaar (n=64)	55%	26%	19%	0%
60 - 69 jaar (n=101)	55%	28%	14%	2%
> 69 jaar (n=83)	59%	23%	18%	1%

Hoe belangrijk vindt u het dat wij in Kaag en Braassem energieneutraal worden? *op hoogst voltooide opleiding*

	(Zeer) belangrijk	Neutraal	(Zeer) onbelangrijk	Weet ik niet / geen mening
Basisschool (n=7)	17%	25%	50%	8%
Middelbare school (Praktijkonderwijs, MAVO, MULO, HAVO, VWO, VMBO enz.) (n=56)	43%	39%	16%	2%
Lager beroepsonderwijs (LTS, LAO, LEAO enz.) (n=12)	41%	52%	6%	0%
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) (n=73)	55%	32%	13%	0%
Hoger beroepsonderwijs (HBO) (n=131)	64%	17%	18%	1%
Universitair onderwijs (WO) (n=76)	60%	16%	23%	1%
Anders (n=6)	80%	12%	8%	0%

Wie is volgens u binnen Kaag en Braassem aan zet voor het behalen van de energie- en klimaatafspraken? (n=361)

Meer antwoorden mogelijk

Wie volgens respondenten binnen Kaag en Braassem met name aan zet zijn voor het behalen van de energie- en klimaatafspraken, zijn de landelijke overheid (71%), gemeenten (61%) en inwoners (52%). 3% vindt niemand, omdat ze geen waarde hechten aan de energie- en klimaatafspraken.

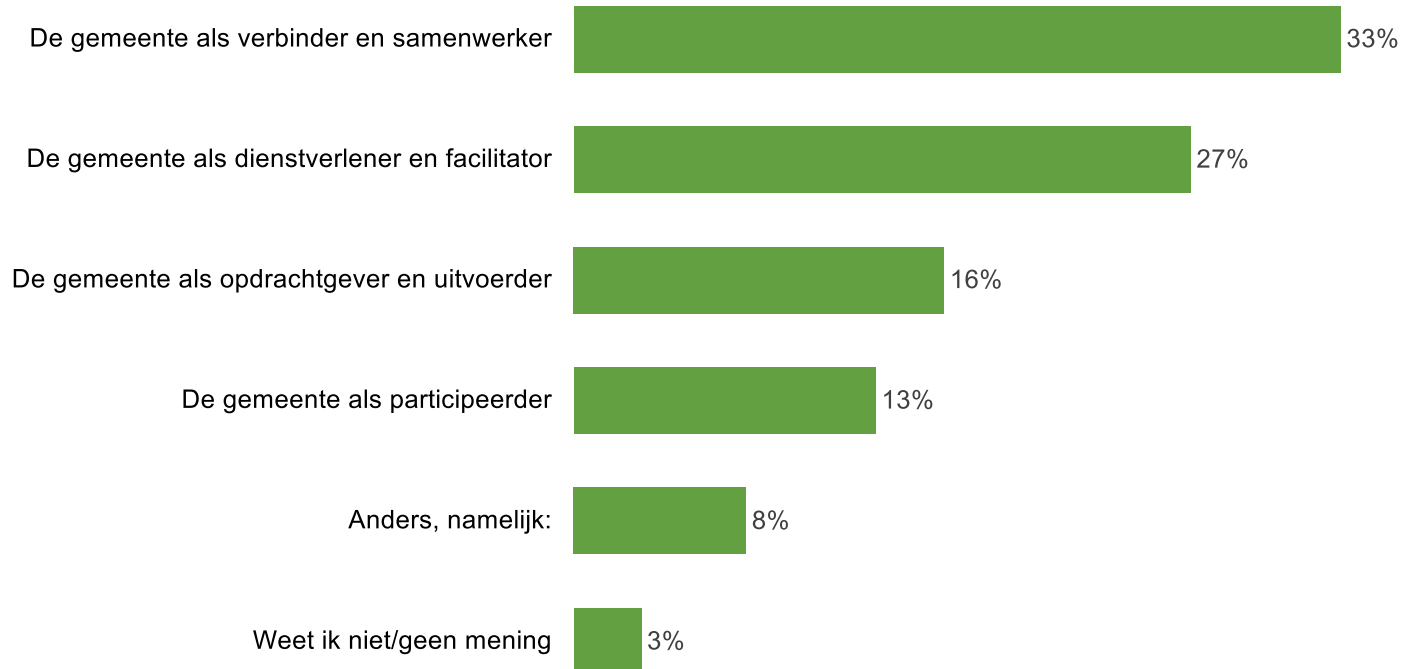
Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die twee of meer personen/ instanties aan zet vonden voor het behalen van de energie- en klimaatafspraken

Geef aan wie het meest aan zet is voor het behalen van de energie- en klimaatafspraken en wie daarna (etc.) (n=168)

	1	2	3	4	5	6
Landelijke overheid (Rijksoverheid) (n=167)	84%	9%	2%	0%	5%	0%
Gemeenten (n=168)	26%	24%	36%	11%	3%	0%
Provincie (n=133)	8%	52%	15%	15%	10%	1%
Ondernemers (n=125)	8%	29%	28%	31%	5%	0%
Inwoners (n=147)	5%	20%	28%	19%	27%	0%

Respondenten hebben op basis van wie volgens hen aan zet is binnen de gemeente voor het behalen van de energie- en klimaatafspraken een ranking gemaakt van meest aan zet naar minst aan zet. Hieruit kwam de volgende top 5: 1. landelijke overheid, 2. gemeenten, 3. provincie, 4. ondernemers en 5. inwoners.

Welke rol past het beste bij de gemeente om de afspraken over energie en klimaat te behalen? (n=361)

De rol die volgens respondenten het beste bij de gemeente past om de afspraken over energie en klimaat te behalen is als verbinder en samenwerker (33%), gevolgd door dienstverlener en facilitator (27%) en opdrachtgever en uitvoerder (16%).

Welke rol past het beste bij de gemeente om de afspraken over energie en klimaat te behalen? (n=361)

	Roelofarendsveen (n=124)	Leimuiden (n=70)	Oude Wetering (n=43)	Woubrugge (n=40)
De gemeente als verbinder en samenwerker	29%	28%	40%	42%
De gemeente als dienstverlener en facilitator	25%	28%	30%	20%
De gemeente als opdrachtgever en uitvoerder	23%	11%	14%	14%
De gemeente als participeerder	10%	19%	7%	15%
Anders, namelijk:	10%	9%	3%	8%
Weet ik niet/geen mening	3%	5%	5%	1%

Hieronder staan 4 keuzes die eraan bijdragen dat we in de toekomst (als gemeente/regio) energieneutraal zijn. Energieneutraal betekent dat de energie die in de gemeente wordt gebruikt ook duurzaam en lokaal wordt opgewekt. Zet de keuzes in de gewenste volgorde. Met andere woorden, wat zou u eerst doen en wat zou de laatste maatregel zijn die u zou nemen? (n=361)

	1	2	3	4	5
Energie opwekken op daken en parkeerterreinen	22%	31%	34%	9%	5%
Kleine energiebesparende maatregelen toepassen (zoals ledverlichting, naad- en kierdichting, het optimaliseren van de CV en een waterbesparende douchekop plaatsen)	35%	16%	15%	20%	13%
Grote energiebesparende maatregelen toepassen (zoals spouwmuurisolatie, vloerisolatie, dakisolatie en isolatieglas)	21%	30%	27%	17%	5%
Energie opwekken langs infrastructuur ((snel)wegen, spoorlijnen, kanalen etc.)	18%	20%	18%	39%	5%
Energie opwekken in het buitengebied van Kaag en Braassem	4%	3%	7%	15%	71%

Weet ik niet/ geen mening (n=22)

Respondenten hebben op basis van maatregelen die bijdragen aan een energieneutrale toekomst een ranking gemaakt van de maatregel die ze als eerst zouden nemen naar de maatregel die ze als laatste zouden nemen. Hieruit kwam de volgende top 5: 1. energie opwekken op daken en parkeerterreinen, 2. kleine energiebesparende maatregelen toepassen, 3. grote energiebesparende maatregelen toepassen, 4. energie opwekken langs infrastructuur en 5. energie opwekken in het buitengebied van Kaag en Braassem

Welke situatie heeft u het liefst? (n=360)

42% van de respondenten heeft het liefst energieopwekking door een combinatie van windturbines en zonnepanelen. 22% wil niet dat er duurzame energie wordt opgewekt met windturbines of met zonnepanelen, 17% alleen met zonnepanelen en 7% alleen windturbines.

Welke situatie heeft u het liefst?

	Energieopwekking door een combinatie van windturbines en zonnevelden	Ik wil niet dat er duurzame energie wordt opgewekt met windturbines of met zonnevelden	Energieopwekking met alleen zonnevelden	Energieopwekking met alleen windturbines	Het maakt mij niet uit	Weet ik niet
Roelofarendsveen (n=124)	49%	18%	13%	6%	7%	6%
Leimuiden (n=70)	29%	32%	16%	11%	4%	9%
Oude Wetering (n=43)	48%	11%	18%	3%	14%	5%
Woubrugge (n=40)	38%	18%	18%	17%	6%	3%
Hoogmade (n=24)	33%	21%	38%	2%	7%	0%
Rijnsaterwoude (n=23)	40%	29%	20%	5%	6%	0%
Rijpwetering (n=17)	42%	43%	3%	6%	0%	6%
Nieuwe Wetering (n=8)	53%	0%	34%	5%	0%	8%
Kaag (n=7)	61%	21%	18%	0%	0%	0%
Oud Ade (n=3)	0%	40%	60%	0%	0%	0%

De resultaten van Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn vanwege het lage aantal respondenten indicatief.

Welke situatie heeft u het liefst?

	< 40 jaar (n=55)	40 - 49 jaar (n=57)	50 - 59 jaar (n=64)	60 - 69 jaar (n=101)	> 69 jaar (n=83)
Energieopwekking door een combinatie van windturbines en zonnepanelen	37%	42%	48%	48%	38%
Ik wil niet dat er duurzame energie wordt opgewekt met windturbines of met zonnepanelen	25%	17%	21%	20%	26%
Energieopwekking met alleen zonnepanelen	15%	27%	17%	12%	19%
Energieopwekking met alleen windturbines	4%	9%	8%	10%	9%
Het maakt mij niet uit	14%	1%	5%	3%	0%
Weet ik niet	6%	4%	2%	7%	8%

Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit zon en wind

Zet de manieren om energie op te wekken in de volgorde van uw voorkeur (n=149)
Zon en wind:

	1	2	3	4	5	6	7
Zonnepanelen op grote bedrijfsdaken	56%	33%	4%	3%	2%	3%	0%
Zonnepanelen op daken van woningen	31%	49%	8%	8%	2%	0%	2%
Veel kleine zonnevelden (van zo'n 2 voetbalvelden) verspreid over Kaag en Braassem	3%	7%	25%	23%	13%	24%	5%
Windturbines in lijnopstelling	3%	3%	23%	18%	22%	23%	8%
Windturbines in clusteropstelling	1%	6%	20%	17%	25%	22%	9%
Losse windturbines verspreid over meerdere plekken	3%	1%	6%	18%	27%	18%	27%
Aantal grote zonnevelden (van zo'n 40 voetbalvelden) in het buitengebied van Kaag en Braassem	2%	2%	13%	13%	10%	11%	49%

Respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit zon en wind hebben op basis van manieren om energie hieruit op te wekken een ranking gemaakt van meeste voorkeur naar minste voorkeur. Hieruit kwam de volgende top 5: 1. zonnepanelen op grote bedrijfsdaken, 2. zonnepanelen op daken van woningen, 3. veel kleine zonnevelden verspreid over Kaag en Braassem, 4. windturbines in lijnopstelling en 5. windturbines in clusteropstelling. Uit deze top 5 blijkt dat er meer voorkeur is voor het opwekken van energie uit zon dan wind.

Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit zon

Zet de manieren om energie op te wekken in de volgorde van uw voorkeur (n=62)
Zon:

	1	2	3	4
Zonnepanelen op grote bedrijfsdaken	75%	20%	5%	0%
Zonnepanelen op daken van woningen	17%	60%	5%	18%
Veel kleine zonnenvelden (van zo'n 2 voetbalvelden) verspreid over Kaag en Braassem	2%	13%	68%	17%
Aantal grote zonnenvelden in het buitengebied (van zo'n 40 voetbalvelden)	6%	6%	22%	66%

Respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit zon hebben op basis van manieren om energie hieruit op te wekken een ranking gemaakt van meeste voorkeur naar minste voorkeur. Hieruit kwam de volgende top 4: 1. zonnepanelen op grote bedrijfsdaken, 2. zonnepanelen op daken van woningen, 3. veel kleine zonnenvelden verspreid over Kaag en Braassem, 4. aantal grote zonnenvelden in het buitengebied.

Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit wind

Zet de manieren om energie op te wekken in de volgorde van uw voorkeur (n=25)

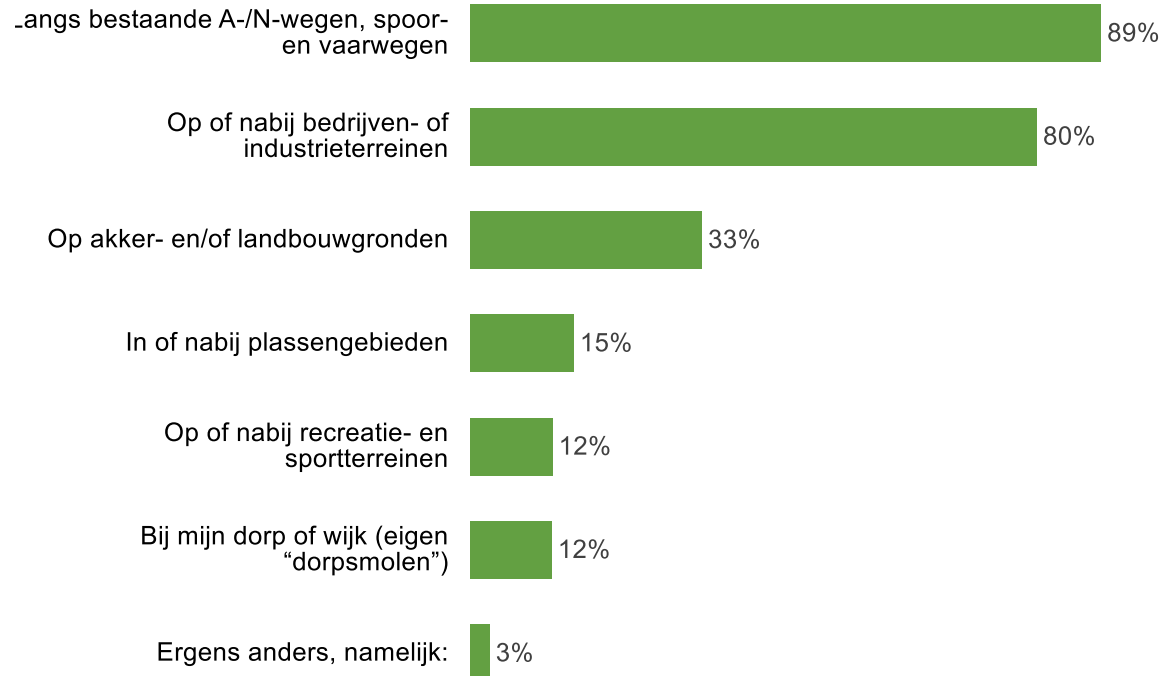
Wind:

	1	2	3
Windturbines in lijnopstelling (zie foto hieronder)	59%	32%	9%
Windturbines in clusteropstelling (zie foto hieronder)	20%	47%	32%
Losse windturbines verspreid over meerdere plekken	21%	21%	59%

Respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit wind hebben op basis van manieren om energie hieruit op te wekken een ranking gemaakt van meeste voorkeur naar minste voorkeur. Hieruit kwam de volgende top 3: 1. windturbines in lijnopstelling, 2. windturbines in clusteropstelling, 3. losse windturbines verspreid over meerdere plekken.

Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit wind of zon en wind

Waar kunnen windturbines/windmolens wat u betreft het beste worden geplaatst? (n=184) Meer antwoorden mogelijk

Respondenten die voor het opwekken van duurzame energie uit windturbines zijn, zouden deze het liefst langs bestaande A-/N- wegen, spoor- en vaarwegen plaatsen (89%). Ook op of nabij bedrijven- of industrieterreinen wordt door de meerderheid genoemd (80%). Een derde van de respondenten (33%) ziet ze het liefst op akker- en/of landbouwgronden.

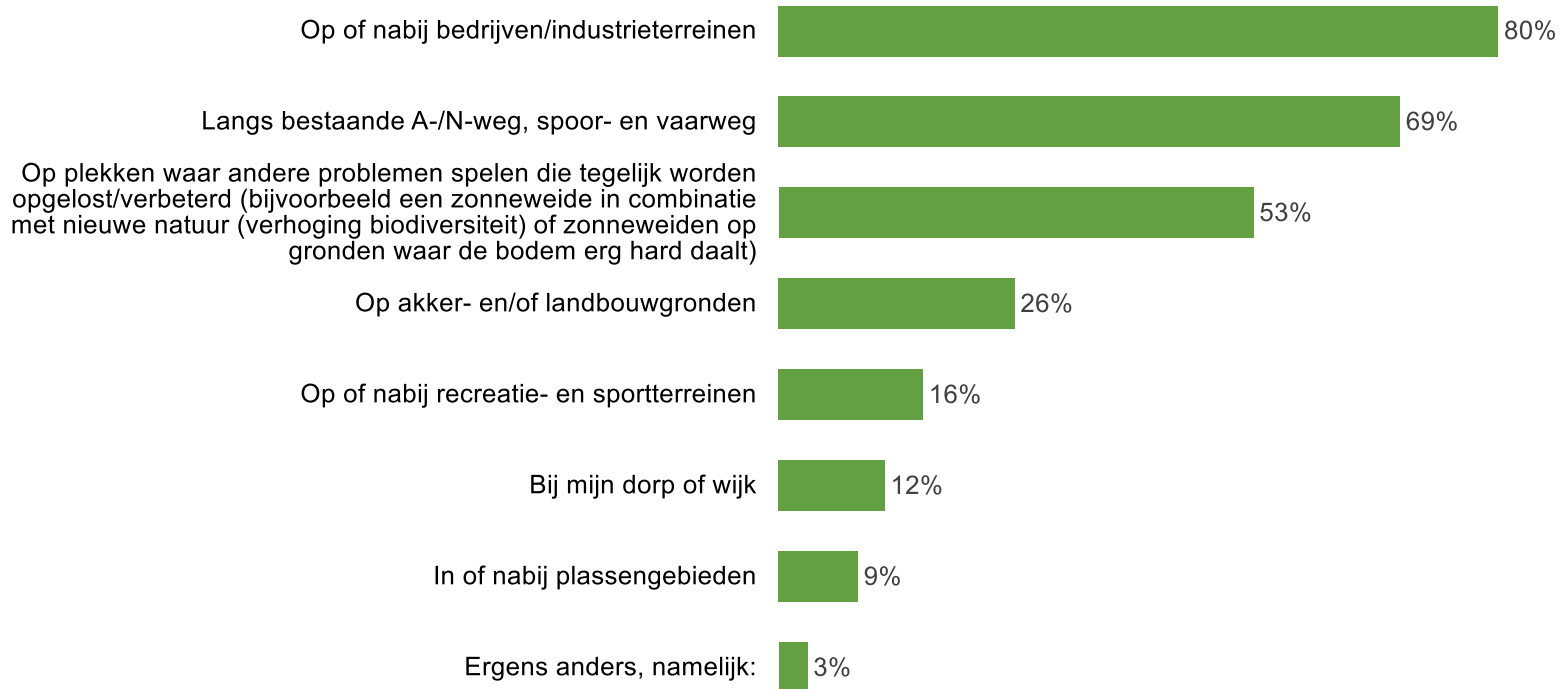
Waar kunnen windturbines/windmolens wat u betreft het beste worden geplaatst? *Meer antwoorden mogelijk*

	Roelofarendsveen (n=69)	Leimuiden (n=34)	Oude Wetering (n=24)	Woubrugge (n=21)
Langs bestaande A-/N-wegen, spoor- en vaarwegen	92%	96%	85%	95%
Op of nabij bedrijven- of industrieterreinen	76%	76%	79%	71%
Op akker- en/of landbouwgronden	36%	32%	28%	13%
In of nabij plassengebieden	20%	9%	3%	5%
Op of nabij recreatie- en sportterreinen	11%	11%	8%	3%
Bij mijn dorp of wijk (eigen "dorpsmolen")	9%	11%	9%	3%
Ergens anders, namelijk:	2%	0%	11%	3%

Vanwege het zeer lage aantal respondenten uit Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijkpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn deze resultaten in bovenstaande vraag achterwege gelaten.

Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die het liefst duurzame energie opwekken uit zon of zon en wind

Waar kunnen zonnenvelden wat u betreft het beste worden geplaatst? (n=216)

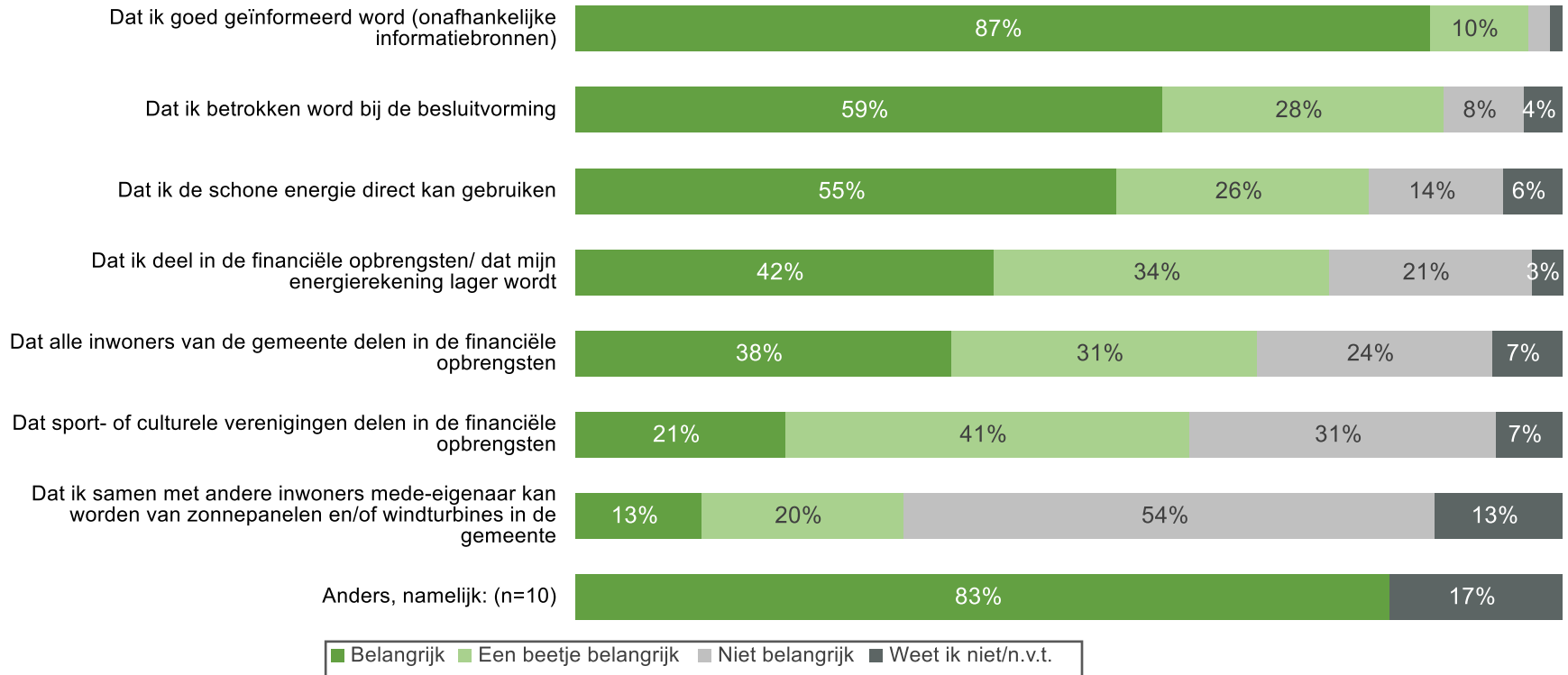
Respondenten die voor het opwekken van duurzame energie uit zonnenvelden zijn, zouden deze het liefst op of nabij bedrijven/industrieterreinen plaatsen (80%). Ook langs bestaande A-/N- wegen, spoor- en vaarwegen (69%) en op plekken waar andere problemen spelen die tegelijk worden opgelost/verbeterd (53%) wordt door de meerderheid genoemd.

Waar kunnen zonnevelden wat u betreft het beste worden geplaatst?

	Roelofarendsveen (n=78)	Leimuiden (n=36)	Oude Wetering (n=29)	Woubrugge (n=22)
Op of nabij bedrijven/industrieterreinen	81%	68%	71%	73%
Langs bestaande A-/N-weg, spoor- en vaarweg	88%	45%	71%	70%
Op plekken waar andere problemen spelen die tegelijk worden opgelost/verbeterd	53%	59%	46%	47%
Op akker- en/of landbouwgronden	28%	21%	42%	14%
Op of nabij recreatie- en sportterreinen	20%	12%	9%	19%
Bij mijn dorp of wijk	13%	8%	12%	16%
In of nabij plassen/gebieden	10%	6%	5%	3%
Ergens anders, namelijk:	3%	4%	8%	5%

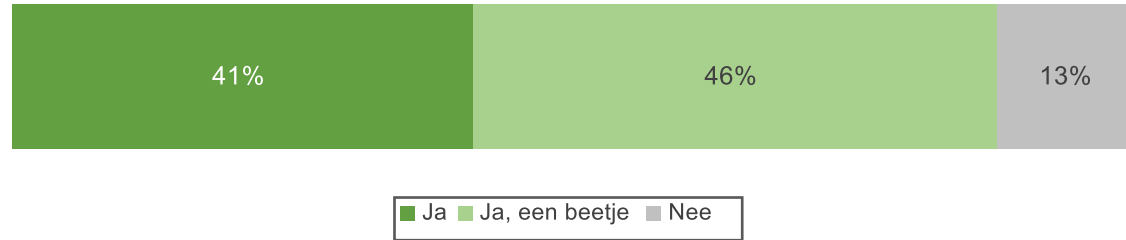
Vanwege het zeer lage aantal respondenten uit Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn deze resultaten in bovenstaande vraag achterwege gelaten.

Wat vindt u belangrijk in de overgang naar duurzame energie? (n=362)

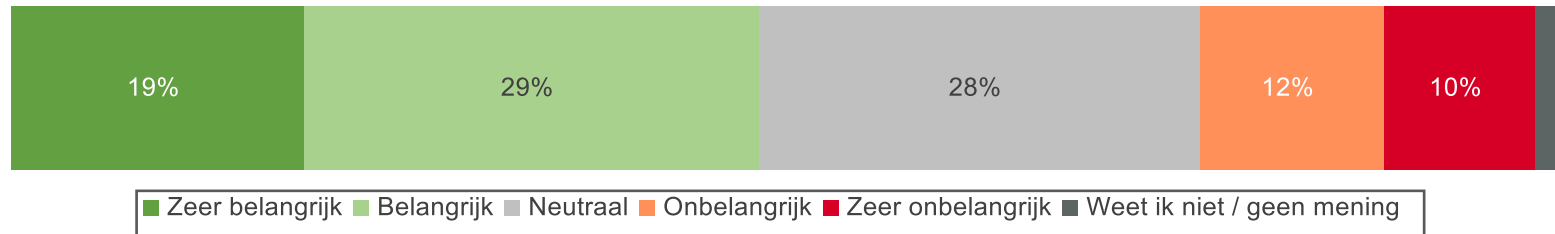

97% van de respondenten vindt het (een beetje) belangrijk om goed geïnformeerd te worden in de overgang naar duurzame energie. 87% vindt het (een beetje) belangrijk om betrokken te worden bij de besluitvorming en 81% dat ze schone energie direct kunnen gebruiken.

Bent u bekend met de warmtetransitie (de overstap naar aardgasvrije gebouwen en huizen)? (n=361)

Hoe belangrijk vindt u de overstap naar aardgasvrij (warmtetransitie)? (n=361)

87% is bekend met de warmtetransitie en 48% vindt het (zeer) belangrijk. 22% vindt de overstap naar aardgasvrij (zeer) onbelangrijk.

Bent u bekend met de warmtetransitie (de overstap naar aardgasvrije gebouwen en huizen)? (n=361)

	Ja	Ja, een beetje	Nee
Roelofarendsveen (n=124)	44%	43%	13%
Leimuiden (n=71)	47%	44%	9%
Oude Wetering (n=43)	19%	57%	25%
Woubrugge (n=40)	43%	48%	9%
Hoogmade (n=24)	31%	44%	25%
Rijnsaterwoude (n=23)	51%	46%	3%
Rijpwetering (n=17)	36%	52%	13%
Nieuwe Wetering (n=8)	34%	66%	0%
Kaag (n=7)	47%	53%	0%
Oud Ade (n=3)	80%	0%	20%

De resultaten van Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn vanwege het lage aantal respondenten indicatief.

Bent u bekend met de warmtetransitie (de overstap naar aardgasvrije gebouwen en huizen)? (n=361)

	Ja	Ja, een beetje	Nee
Koopwoning (n=315)	40%	48%	12%
Huurwoning (n=46)	43%	36%	20%

	Ja	Ja, een beetje	Nee
Basisschool (n=7)	75%	25%	0%
Middelbare school (Praktijkonderwijs, MAVO, MULO, HAVO, VWO, VMBO enz.) (n=57)	38%	50%	12%
Lager beroepsonderwijs (LTS, LAO, LEAO enz.) (n=12)	42%	42%	16%
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) (n=73)	34%	45%	21%
Hoger beroepsonderwijs (HBO) (n=131)	40%	47%	13%
Universitair onderwijs (WO) (n=75)	48%	46%	6%
Anders (n=6)	25%	45%	30%

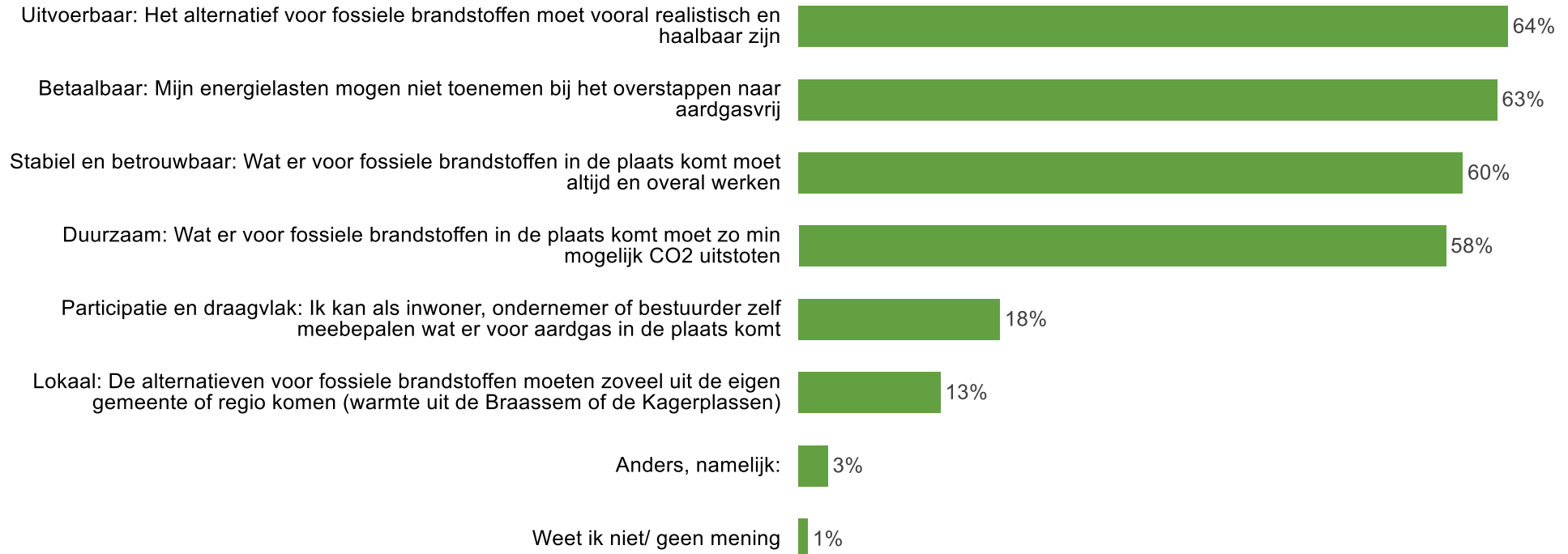
Hoe belangrijk vindt u de overstap naar aardgasvrij (warmtetransitie)? (n=361)

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Neutraal	Onbelangrijk	Zeer onbelangrijk	Weet ik niet / geen mening
Roelofarendsveen (n=124)	15%	36%	29%	9%	7%	2%
Leimuiden (n=71)	19%	18%	27%	13%	19%	3%
Oude Wetering (n=43)	15%	36%	37%	5%	8%	0%
Woubrugge (n=40)	32%	19%	29%	5%	16%	0%
Hoogmade (n=24)	16%	31%	20%	30%	3%	0%
Rijnsaterwoude (n=23)	20%	35%	16%	20%	9%	0%
Rijpwetering (n=17)	15%	16%	34%	16%	9%	10%
Nieuwe Wetering (n=8)	27%	52%	22%	0%	0%	0%
Kaag (n=7)	61%	0%	30%	9%	0%	0%
Oud Ade (n=3)	0%	40%	20%	40%	0%	0%

De resultaten van Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn vanwege het lage aantal respondenten indicatief.

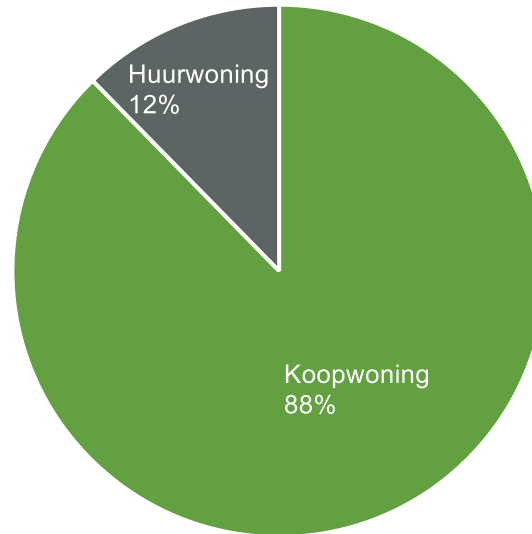
Deze vraag is enkel beantwoord door respondenten die de overstap naar aardgasvrij (zeer) belangrijk vinden of neutraal zijn.

Wat vindt u belangrijk in het overstappen naar aardgasvrij? (n=275)

64% van de respondenten vindt de uitvoerbaarheid van de overstap naar aardgasvrij belangrijk. 63% vindt de betaalbaarheid belangrijk en 60% de stabiliteit en betrouwbaarheid.

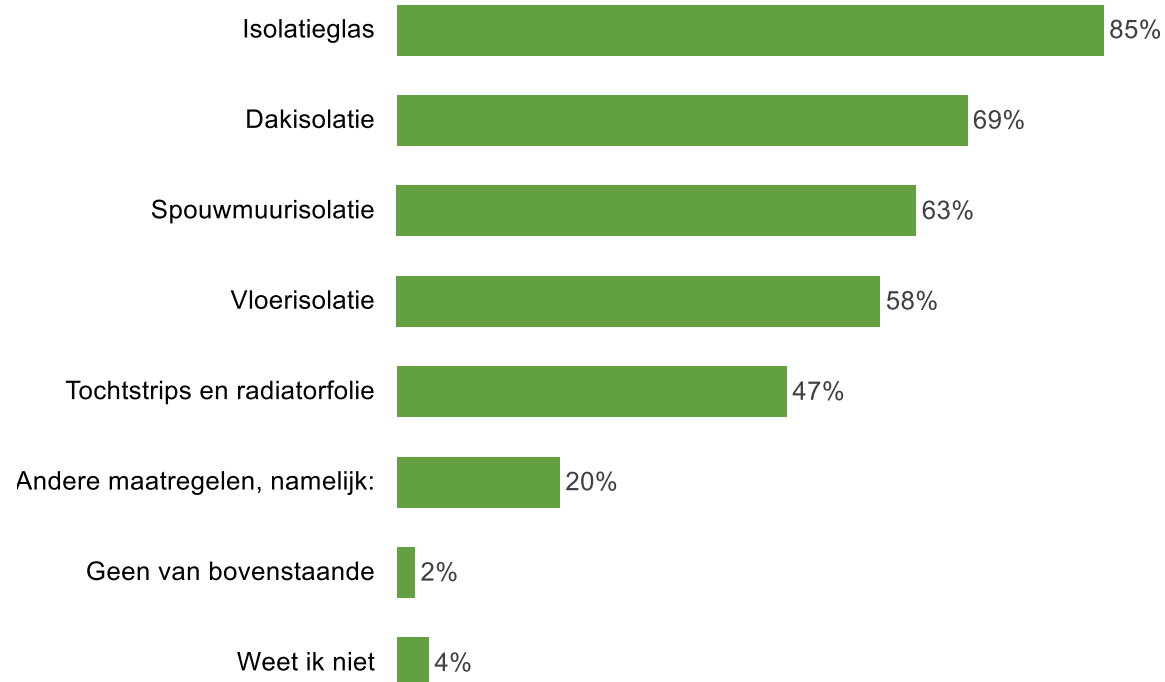
Woont u in een koopwoning of een huurwoning? (n=361)

De meeste respondenten wonen in een koopwoning (88%).

Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die een koopwoning hebben.

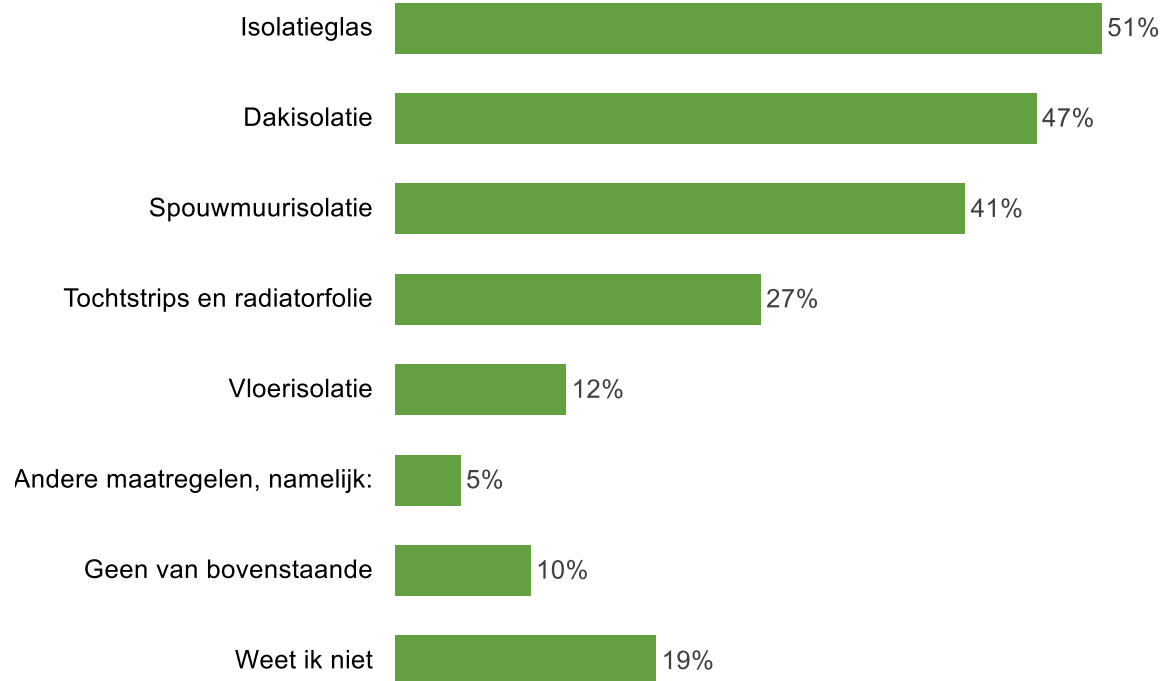
Hoe draagt u bij om in uw woning warmte te besparen? (n=315) Meer antwoorden mogelijk

Respondenten met een koopwoning dragen met name bij om in hun woning warmte te besparen door isolatieglas (85%), dakisolatie (69%) en spouwmuurisolatie (63%).

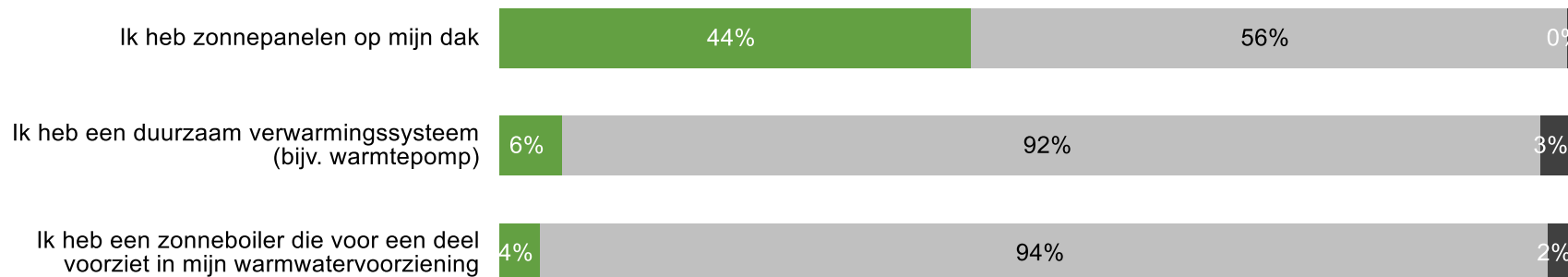
Deze vraag is enkel beantwoord door de respondenten die een huurwoning hebben.

Wat is er al (gedaan) in uw woning om warmte te besparen? (n=46) Meer antwoorden mogelijk

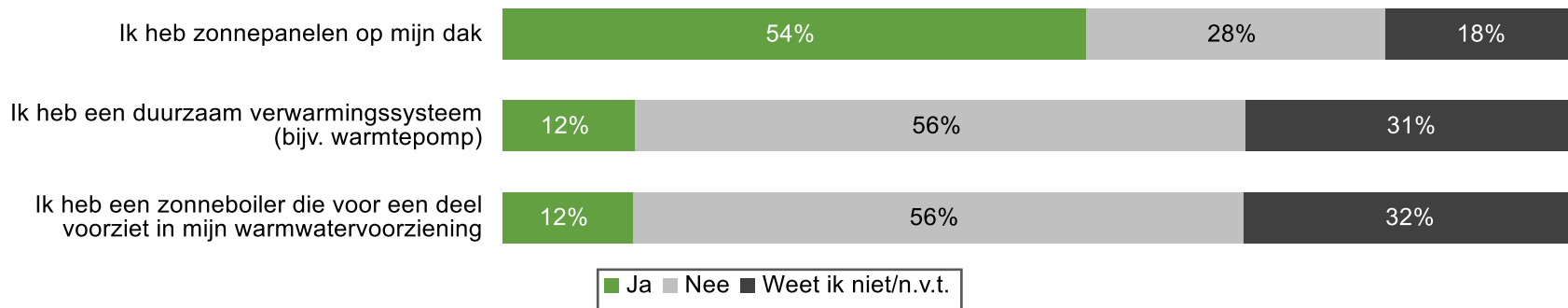

Respondenten met een huurwoning geven met name aan dat er in hun woning al isolatieglas (51%), dakisolatie (47%) en spouwmuurisolatie (41%) is.

Zijn de onderstaande stellingen op dit moment op u van toepassing? (n=361)

Zijn de onderstaande stellingen binnen nu en 5 jaar op u van toepassing? (n=361)

44% van de respondenten heeft op dit moment zonnepanelen op het dak en 54% verwacht dit binnen nu en vijf jaar te hebben. 6% heeft een duurzaam verwarmingssysteem en 12% verwacht dit binnen nu en vijf jaar te hebben. Een zonneboiler die voor een deel voorziet in de warmtevoorziening heeft 4% op dit moment en verwacht 12% binnen nu en vijf jaar te hebben.

Wanneer zou u energiebesparende maatregelen in uw woning nemen? (n=362) *Meer antwoorden mogelijk*

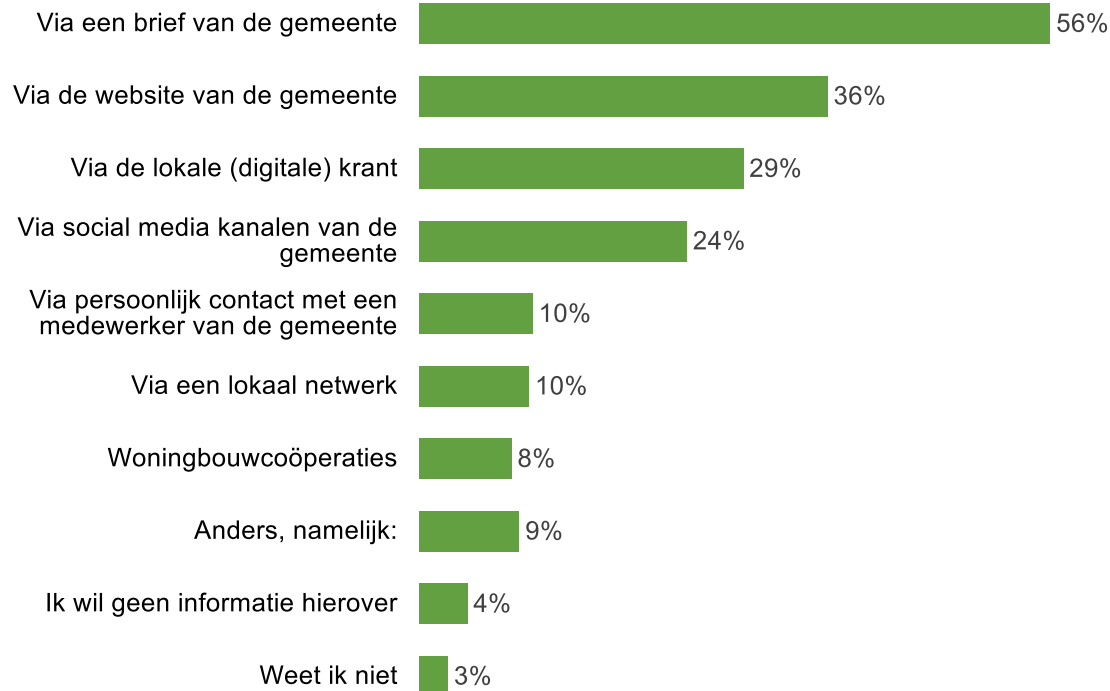
Nagenoeg de helft van de respondenten (48%) zou energiebesparende maatregelen in de woning nemen als ze hun geld binnen redelijke termijn terug kunnen verdienen. 43% zou dit doen als het betekent dat de energierekening omlaag gaat en 37% als dat helpt om klimaatverandering tegen te gaan. 10% geeft aan al energiebesparende maatregelen te hebben genomen en 2% zou het onder geen enkele voorwaarde doen.

Wanneer zou u uw geld uitgeven aan het (uiteindelijk) aardgasvrij maken van uw woning? (n=362) Meer antwoorden mogelijk

37% van de respondenten zou geld uitgegeven aan het aardgasvrij maken van de woning als ze hun geld binnen redelijke termijn terug kunnen verdienen. 33% zou dit doen als het betekent dat de energierekening omlaag gaat en 29% als dat helpt om klimaatverandering tegen te gaan. 3% geeft aan dat de woning al aardgasvrij is en 10% zou het onder geen enkele voorwaarde doen.

Op welke manier wilt u informatie krijgen over de ontwikkelingen in de warmte- en energietransitie? (n=362) *Meer antwoorden mogelijk*

De drie manieren waarop respondenten het liefst informatie krijgen over de ontwikkelingen in de warmte- en energietransitie zijn: via een brief van de gemeente (56%), via de website van de gemeente (36%) en via de lokale (digitale) krant (29%).

Voelt u zich als inwoner door uw gemeente betrokken bij de overgang naar schone energie? (n=362)

34% van de respondenten voelt zich als inwoner door de gemeente betrokken bij de overgang naar schone energie. 42% voelt zich niet betrokken en 24% weet het niet of heeft geen mening.

Voelt u zich als inwoner door uw gemeente betrokken bij de overgang naar schone energie? (n=362)

	Ja	Nee	Weet ik niet / geen mening
Roelofarendsveen (n=124)	32%	38%	30%
Leimuiden (n=71)	27%	51%	23%
Oude Wetering (n=43)	37%	44%	19%
Woubrugge (n=40)	37%	38%	25%
Hoogmade (n=24)	32%	51%	17%
Rijnsaterwoude (n=23)	41%	28%	31%
Rijpwetering (n=17)	43%	50%	7%
Nieuwe Wetering (n=8)	34%	34%	32%
Kaag (n=7)	44%	56%	0%
Oud Ade (n=4)	78%	0%	22%

De resultaten van Hoogmade, Rijnsaterwoude, Rijpwetering, Nieuwe Wetering, Kaag en Oud Ade zijn vanwege het lage aantal respondenten indicatief.

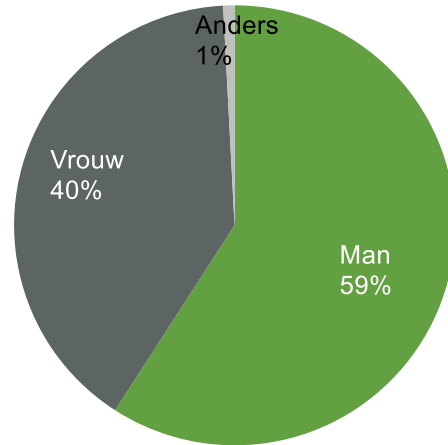
Wilt u zelf actief bijdragen aan de overgang naar schone energie? (n=362)

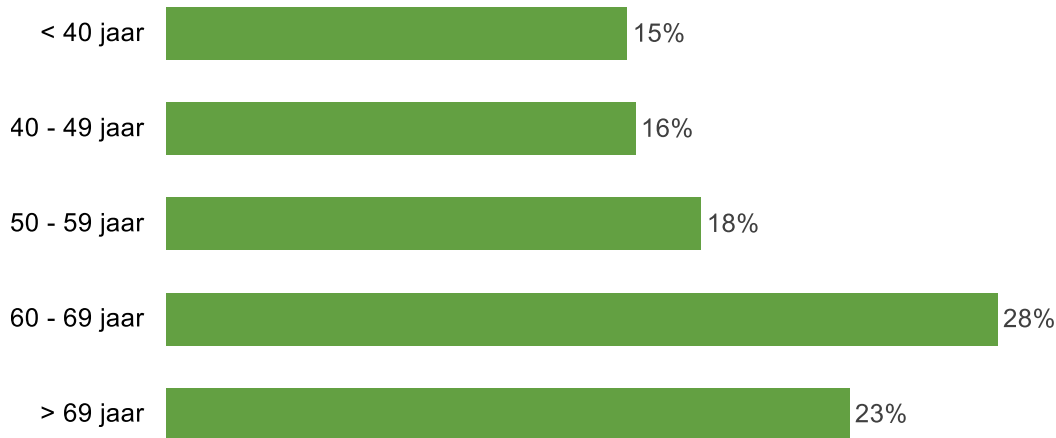
Nagenoeg de helft van de respondenten (49%) wil zelf actief bijdragen aan de overgang naar schone energie en dan met name dat de gemeente hen later weer vraagt om hun mening met een vragenlijst (37%). 44% wil niet actief bijdragen, waarvan 28% wel wil dat de gemeente hen persoonlijk informeert over het vervolg.

Bijlagen

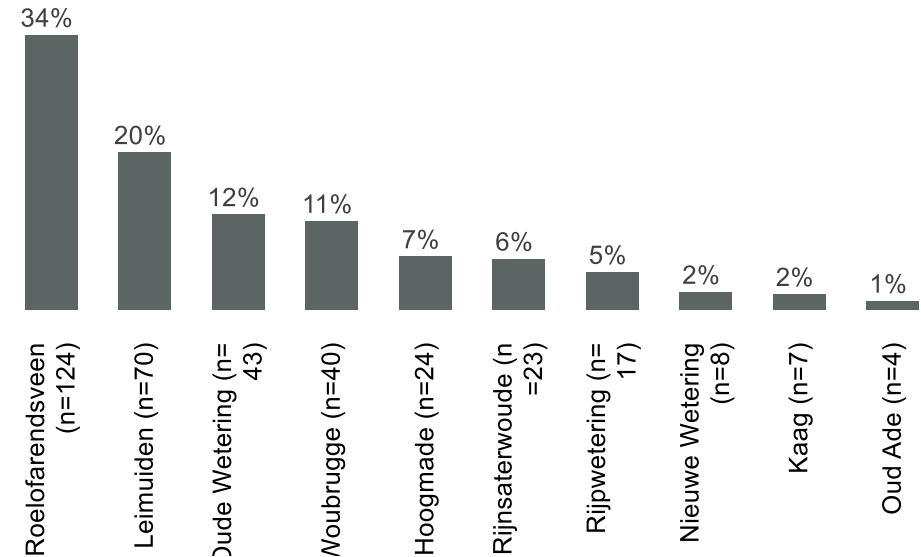
Geslacht (n=362)

Leeftijd (n=362)

Woonplaats (n=361)

Binnen dit panelonderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd en geslacht. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Op deze en de volgende pagina staan ongewogen resultaten. De rest van de rapportage zal gewogen resultaten bevatten. Meer informatie over de weging staat in bijlage 2 weergegeven.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid, maar de uitkomsten moeten een zo goed mogelijk beeld geven van de populatie. In kwantitatief onderzoek is het gebruikelijk om te spreken van een statistisch betrouwbaar verschil, als de afwijking zo groot is dat deze niet door toeval wordt veroorzaakt. Het betrouwbaarheidsniveau is gedefinieerd als 1 (100%) minus het significantieniveau. Het is gangbaar uit te gaan van een significantieniveau van 5%. Dan is er sprake van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat, als het onderzoek op dezelfde wijze en op hetzelfde moment zou worden herhaald, de uitkomsten in 95% van de gevallen hetzelfde beeld zouden geven.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied van waarden aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. Een foutmarge van bijvoorbeeld 5%, betekent dat de werkelijke waarde van de totale populatie 5% hoger of lager kan liggen dan de waarde van de steekproef. Concreet: indien een onderzoeksuitkomst van de steekproef aangeeft dat 50% van de respondenten een rapportcijfer 8 geeft voor een bepaald aspect, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 5% boven of 5% onder deze 50%, ofwel tussen de 45% en 55%. Een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Met het omvangrijke aantal respondenten dat heeft deelgenomen (362) kunnen met 95% betrouwbaarheid en 5,11% nauwkeurigheid uitspraken worden gedaan op een algemeen niveau. De hoge betrouwbaarheid en nauwkeurigheid maken de data geschikt voor verdere analyses.

Weging

Binnen dit panelonderzoek zijn de resultaten gewogen naar leeftijd en geslacht. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van de niet geheel representatieve steekproef weg te nemen. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervertegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat, personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1.

Vanwege de ondervertegenwoordiging van mannen jonger dan 40 jaar, krijgt een respondent uit deze groep bijvoorbeeld weegfactor 2,22 en een vrouw tussen de 60 en 69 jaar (die oververtegenwoordigd is) weegfactor 0,72. Weegfactoren mogen niet te groot zijn (een groep in een steekproef met een aandeel van bijvoorbeeld 5%, kan niet worden 'opgeblazen' tot 50%). Doorgaans wordt een maximale weegfactor van 3 en een minimale weegfactor van 0,5 gehanteerd.

Door de weging zijn de resultaten representatief over leeftijd en geslacht.